

Matkailutulo ja -työllisyys Satakunnassa 2018

© Karppinen & Vähäsantanen

Taustaa

- Alun perin Prizztech Oy tilasi työn osana Porin seudun KOKO -ohjelmaa sekä Satakuntaliiton EAKR-rahoittamia Sijoitu ja matkaile Porin seudulla sekä Verkostoidu Porin seudulla -hankkeita Turun yliopiston kauppakorkeakoulun Porin yksiköltä.
- Työn tekivät tutkijat Ari Karppinen ja Saku Vähäsantanen.
- Käsillä olevat kalvot ovat 5. matkailun aluetaloudellisen tulo- ja työllisyysvaikutusten päivitys Satakunnassa. Tässä merkittävämpänä tutkimuksellisena uudistuksena on matkailun kerroinvaikutusten päivitys.
- Edellinen oli vuodelta 2016 ja kuvasi 2013 elinkeinorakennetta – nyt vuonna 2019 uudistettu kerroin vuodesta kuvaa vuoden 2015 elinkeinorakennetta.

Tutkimuksen perustarkoitus

Tuottaa Satakunnan matkailun kehittämiseksi määrällistä, tilastoihin perustuvaa tietoa sen aikaansaamasta

- TULOSTA (€) ja
- TYÖLLISYYDESTÄ (htv)

Satakunnassa, Pohjois-Satakunnan, Porin ja Rauman seutukunnissa ja Porin sekä Rauman seutukuntien kunnissa.

Tutkimuksessa

- vuodet 2009-2018 koskevat Satakuntaa sekä Porin seutukuntaa ja sen kuntia
- vuodet 2011-2018 Rauman ja Pohjois-Satakunnan seutukuntaa
- lisäksi Rauman seudun kuntia on tarkasteltu vuosina 2016-2018

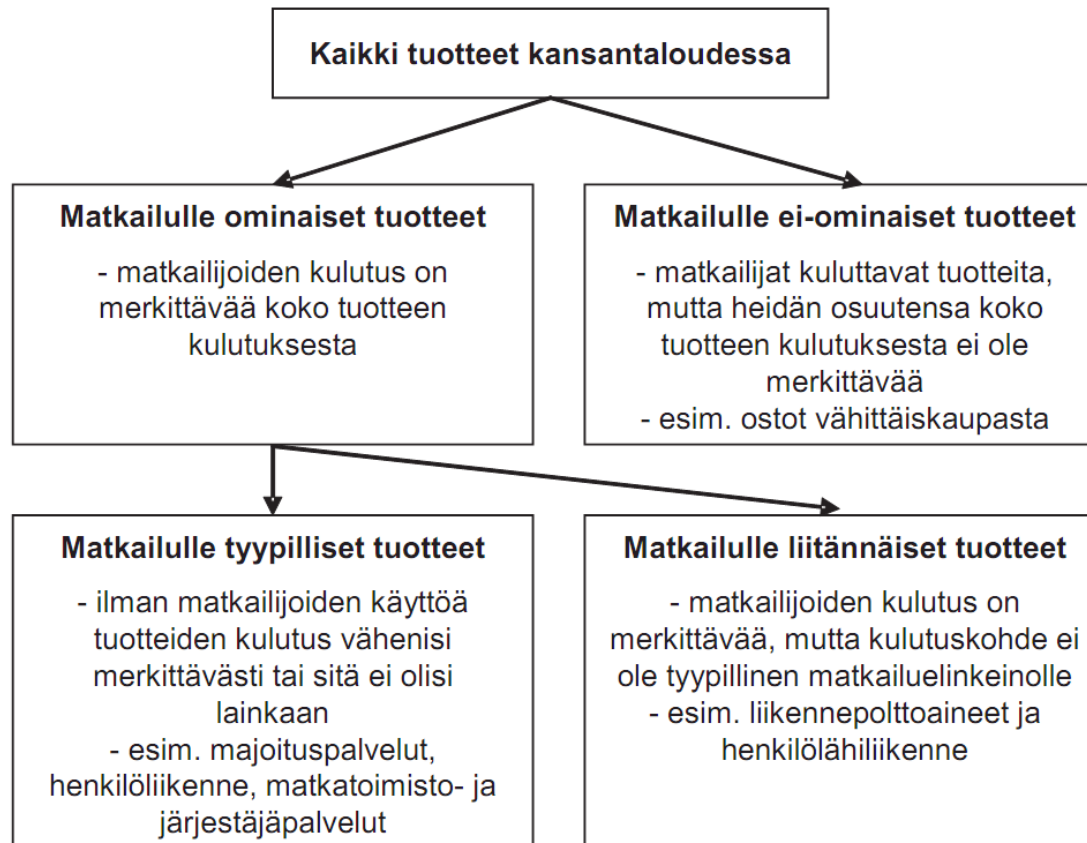
-matkailumallin taustaa

- Vuonna 2011 on kehitetty tilasto- ja taloustiede –lähtöinen alueellisesti räätälöity alueen elinkeinorakenteen huomioiva matkailutulon ja –työllisyyden numeerinen laskentamalli (ALMA^{NUM}).
- Mallilaskelmat päivitetään tilastojen osalta nyt viidennen kerran.
- Alueellisen matkailun numeeristen vaikutusten arviointiin kehitetyistä ja virallisiin yritystilastoihin perustuvasta laskentamallista on päivitetty myös alueellinen tulo- ja työllisyyskerroin.
 - Ensimmäinen kerroin laadittiin vuonna 2011 ja se perustui 2000-luvun Satakunnan elinkeinorakenteeseen.
 - Nyt päivitetty kerroin perustuu tuoreimpaan mahdolliseen elinkeinorakennekuvaukseen.
 - Valtakunnallista panos-tuotos -taulukoista on johdettu alueelliset kertoimet ns. sijoitusosamäärämenetelmällä.

Matkailun määrittäminen

- PERUSHAASTEET:
 - Tilastot eivät tunne
 - matkailutoimialaa tai
 - matkailutuotteita

→ ne on määritettävä erikseen
 - Maatasolla useissa maissa tehdään ja julkaistaan säännöllisesti matkailutilinpitoa (Tourism Satellite Accounts), joissa on määritelty matkailutoimialoja ja -tuotteita.
 - Aluetasolla
 - kaikki maakuntia koskien on tehty kattavana matkailutuloarvio erillishankkeena, viimeksi Konttinen 2006 (Tilastokeskus/KTM), jossa on määritelty eri matkailutoimialojen matkailutuotteiden tulo-osuuksia.
 - yksittäisten alueiden ja matkailukeskusten tapauksessa arvioitu matkailutuloa ja -työllisyyttä useissa erillishankkeissa, joissa arviointimenetelmät (usein ei julkisia) ja arvioinnin suorittajat ovat varsin moninaisia.

Kuva 1. Matkailulle ominaiset ja ei-ominaiset tuotteet

Satakunnan matkailutulon ja -työllisyyden määrittäminen

VÄLITÖN MATKAILUTULO (milj. €)

- Matkailuun liittyvät toimialat (Tilastokeskuksen (TK) satelliittitilinpito) pohjana:
 - Toimialaluokituksen (TOL) korjaus 2002 → 2008
 - Satakunnan, sen seutukuntien ja Porin seutukunnan kuntien toimialapäällekkäisyyksien (TOL) puhdistus
- Toimialojen matkailutuloprosenttiosuudet on estimoitu aluksi Konttisen 2006 (TK/KTM) tutkimuksen perusteella: Satakunnan matkailutilinpito.
- Toimipaikkarekisteriaineistosta liikevaihtomuuttujat

VÄLITÖN MATKAILUTYÖLLISYYS (htv)

- Kuten yllä paitsi henkilöstömäärämuuttuja
- Osa- ja määräaikaisuus sekä kausiluonteisuus mukana

Satakunnan kokonaismatkailutulon ja -työllisyyden määrittäminen

MATKAILUN KOKONAISTULO

- Maakuntatasolla huomioidaan kerrannaisvaikutukset eli lasketaan välitön ja kerrannainen matkailutulo ja -työllisyys, josta saadaan kokonaisvaikutus.
- Käytetään pohjana kansainvälisten matkailututkimusten (keynesiläistä) aluetaloudellista kerroinrakennetta (huomioi tulovuodot jokaisella tulongiertokierroksella)
- Kerroin on kalibroitu Satakuntaa koskevilla tilastollisilla parametreilla numeeristen arvojen saamiseksi:
 - Huomioitu ensimmäisen tulokierroksen suorat tulovuodot matkailutulossa Satakunnan aluetalouden rakenne huomioiden (valtakunnallisesta panos-tuotomatriiseista johdettu alueellinen panos-tuotosmalli)
 - Kertoimessa huomioitu koko Satakunnan tulovuodot muihin maakuntiin, ulkomaille sekä tuoteverovuodot (netto)
 - Rajakulutusalttiudet (Satakunnassa ja muualla tuotetuille hyödykkeille ja palveluille) tuloluokittain

MATKAILUN KOKONAISTYÖLLISYYS

- kerrannaiset vaikutukset arvioitu vakiotuottavuusolettamuksella (liikevaihto/henkilöstö) maakuntatasolla.

© Karppinen & Vähäsantanen

Satakunnan matkailutulon ja -työllisyyden määrittäminen: kerrannaisvaikutusten päivitys 2019

- Kerroinvaikutusta arvioitaessa on hyödynnetty uusimpia valtakunnallisia panos-tuotostaulukoita (koskevat vuotta 2015), jotka on alueellistettu koskemaan Satakunnan nykyistä aluerakennetta sijaintiosamääräkorjauksella.

→ saadaan uusimmat arviot toimialojen välisistä panos-tuotosvirroista ja elinkeinorakenteesta ja tulovuodoista muualle Suomeen, ulkomaille ja (valtion) verotukseen
- Alueellisen rajakulutusalttiuden laskemisessa on hyödynnetty uusimpia tutkimuksia ja tulo- sekä kulutustilastoja
- Työllisyyskertoimia laskettaessa on hyödynnetty uusimpia alueellisia tuottavuusaineistoja

Seutukuntien matkailutulon ja -työllisyyden määrittäminen

- Matkailutoimialat kuten maakuntatasolla
- Välitön matkailutulo:
 - Matkailun prosenttiosuudet ja muuttuja sama kuin maakuntatasolla
- Välitön matkailutyöllisyys
 - Matkailun prosenttiosuudet ja muuttuja sama kuin maakuntatasolla
- Ei arvioida matkailun kerrannaisvaikutuksia johtuen siitä, että tulovuodot seutukuntatasolla ovat merkittäviä (ei voida käyttää maakuntatason kertoimia)
 - kerroinvaikutukset ovat suhteellisesti pieniä

ENNAKKOLUVUT: Satakunnan, sen seutukuntien ja Porin seudun kuntien matkailutulon ja -työllisyyden määrittäminen 2015

- Kaikilla aluetasoilla lisäongelmana on se, että liikevaihto- ja henkilöstöluvut pitkällä viiveellä (tavallisesti yli vuoden).
- Tässä tutkimuksessa 2015 luvut ovat ennakkoarvioita
 - Ennakkolukujen laskemisessa on hyödynnetty TK:n tuottamia toimialoittaisia aineistoja, jonka avulla estimoidaan viimeksi saatavilla olevan matkailutulon ja -työllisyyden ALMAnum -arvioihin perustuen ennakkoluvut muutaman kuukauden julkaisuviiveellä (tässä vuoden 2018 ennakkoarviot):
 - esim. liikevaihtoluvut matkailulle tyypillisten toimialojen kasvun avulla
 - työllisyysluvut palvelutoimialojen kasvun avulla.

ALMA^{num}-matkailumallin tulokset 2009-2018

SATAKUNTA

© Karppinen & Vähäsantanen

TULOKSET: SATAKUNTA

VÄLITÖN MATKAILUTULO JA -TYÖLLISYYS SATAKUNNASSA

Muuttuja	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Liikevaihto (milj. €)	224,1	228,5	235,2	232,7	250	243,8	246,9	215,8	220,2	232,7
Liikevaihdon vuosimuutos (milj. €)		4,4	6,7	-2,5	17,3	-6,2	3,1	-31,1	4,4	12,5
Liikevaihdon muutos (%)		2,0 %	2,9 %	-1,1 %	7,4 %	-2,5 %	1,3 %	-12,6 %	2,0 %	5,7 %
Henkilöstö (htv)	1 774	1 820	1 904	1 802	1 957	1 773	1 737	1 547	1 494	1 571
Henkilöstön muutos (htv)		47	84	-102	155	-184	-36	-190	-53	77
Henkilöstön muutos (%)		2,6 %	4,6 %	-5,4 %	8,6 %	-9,4 %	-2,0 %	-10,9 %	-3,4 %	5,2 %

KOKONAISMATKAILUTULO JA -TYÖLLISYYS SATAKUNNASSA

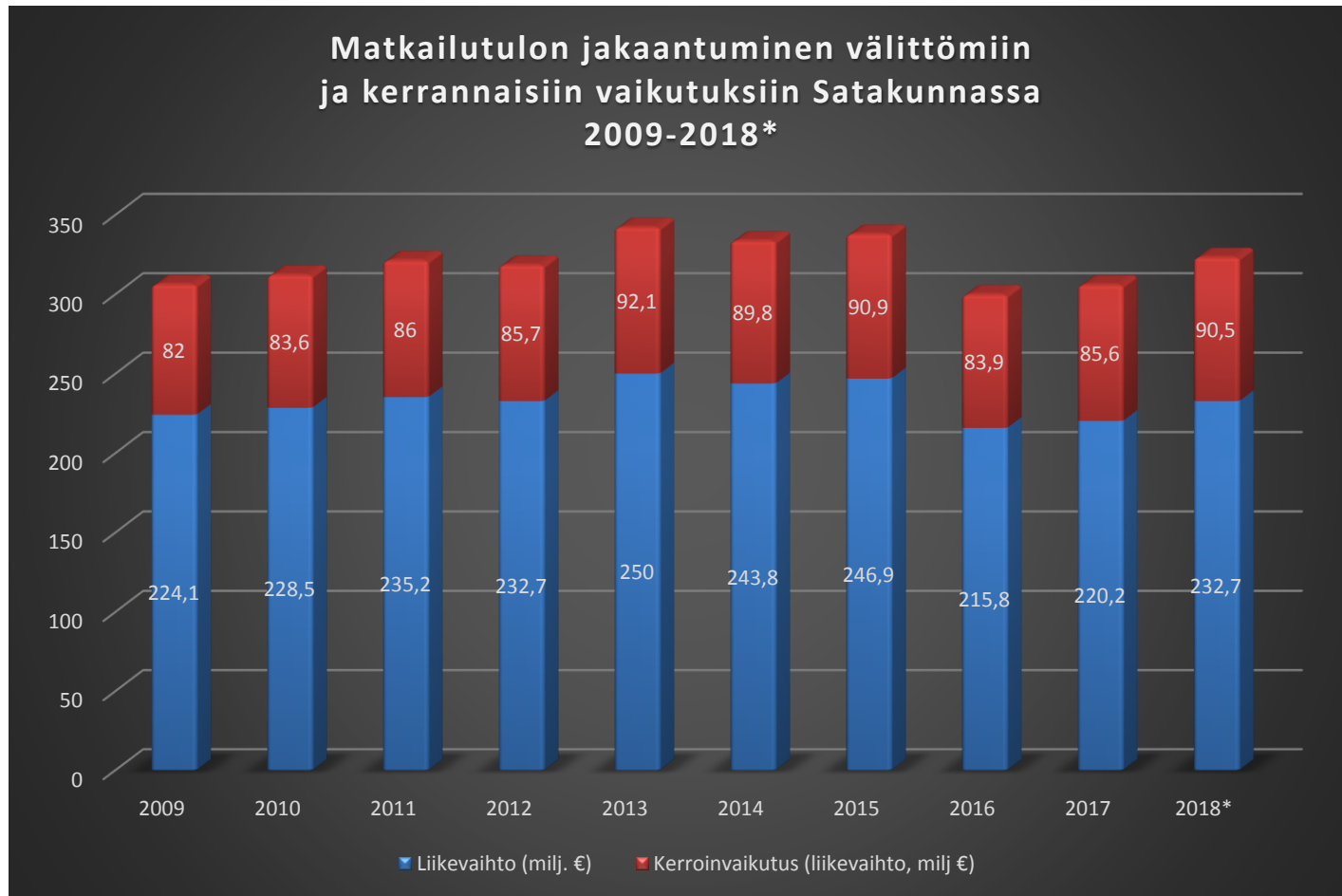
Muuttuja	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Liikevaihto (milj. €)	306,1	312,1	321,2	318,4	342,1	333,5	337,9	299,7	305,8	323,2
Liikevaihdon muutos (milj. €)		6	9,1	-2,8	23,7	-8,6	4,4	-38,2	6,1	17,3
Kerroinvaikutus (liikevaihto, milj €)	82	83,6	86	85,7	92,1	89,8	90,9	83,9	85,6	90,5
Henkilöstö (htv)	2 172	2 226	2 336	2155	2 336	2 143	2 112	1 884	1 819	1 913
Henkilöstön muutos (htv)		54	110	-181	181	-193	-31	-228	-65	94
Kerroinvaikutus (henkilöstö, HTV)	398	406	432	353	379	370	375	337	325	342

* Ennakkoarvio

Satakunnassa jokainen matkailun liikevaihtoeuro tuottaa n. 39 snt liikevaihtoa muille aloille.

© Karppinen & Vähäsantanen

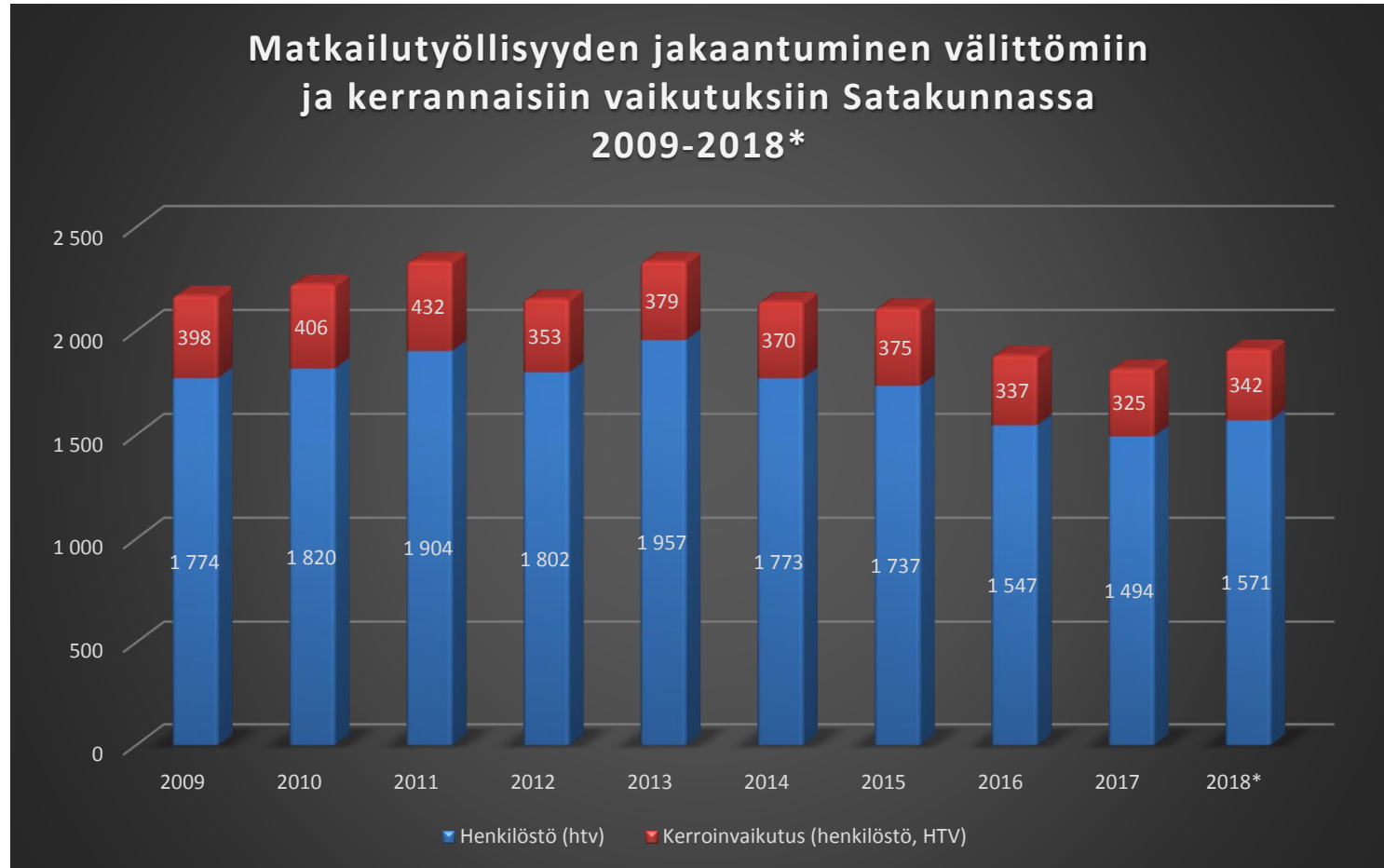
TULOKSET: SATAKUNTA

* Ennakkoarvio

© Karppinen & Vähäsantanen

TULOKSET: SATAKUNTA

* Ennakkoarvio

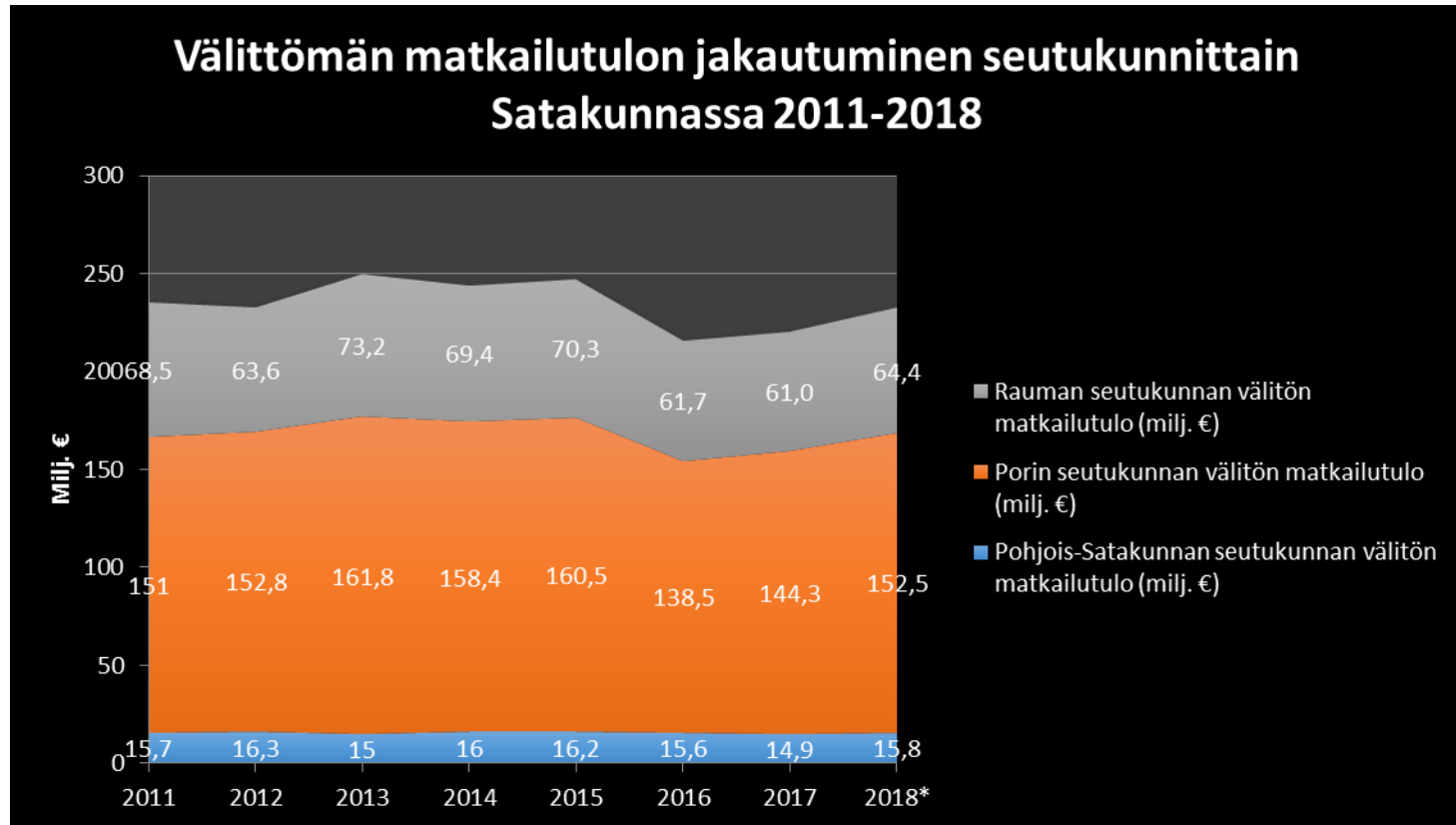
© Karppinen & Vähäsantanen

ALMA^{num}-matkailumallin tulokset

SATAKUNNAN SEUTUKUNNAT JA KUNNAT

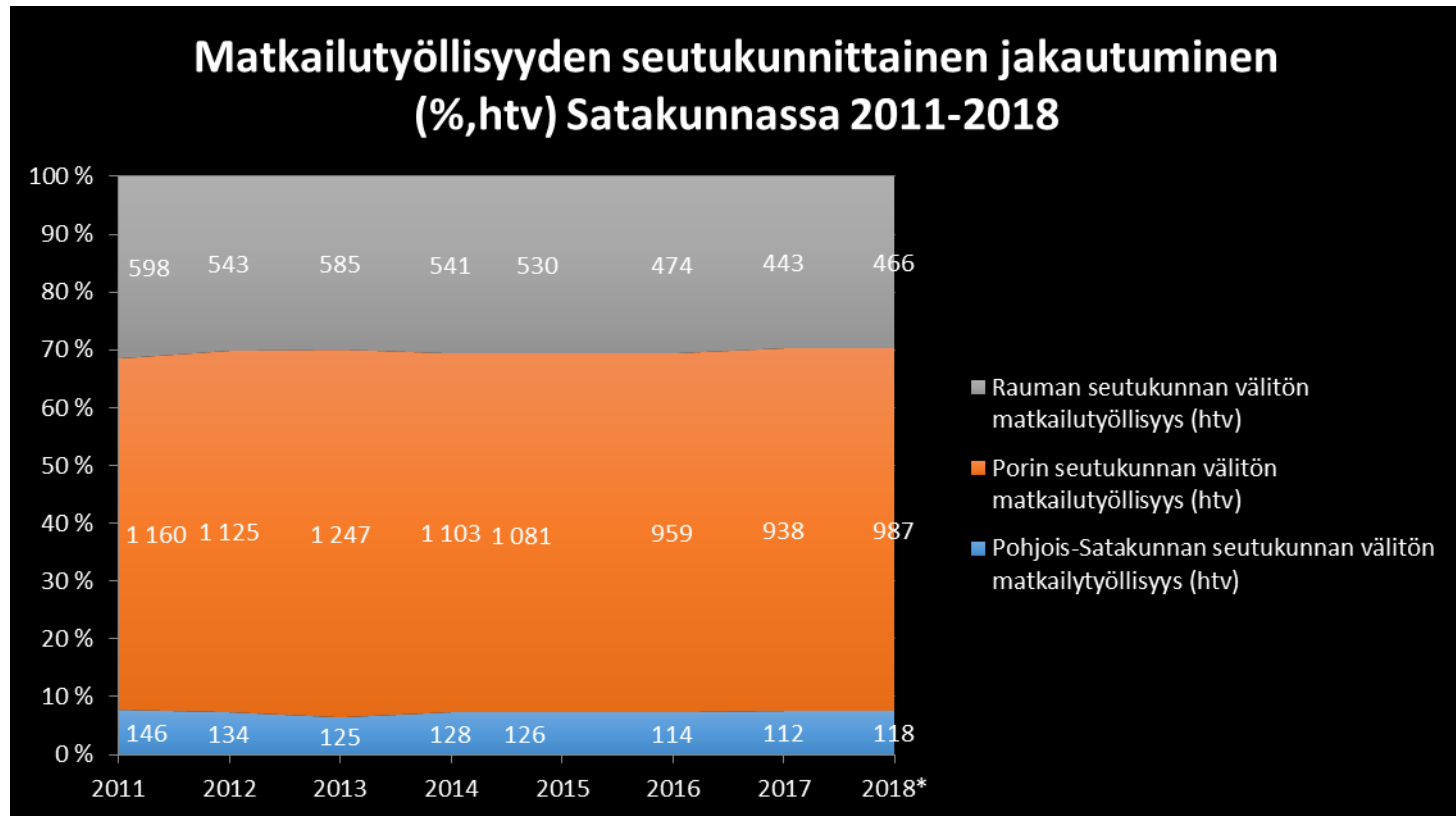
© Karppinen & Vähäsantanen

Matkailutulon jakauma seutukunnittain

© Karppinen & Vähäsantanen

Matkailutyöllisyyden jakauma seutukunnittain

© Karppinen & Vähäsantanen

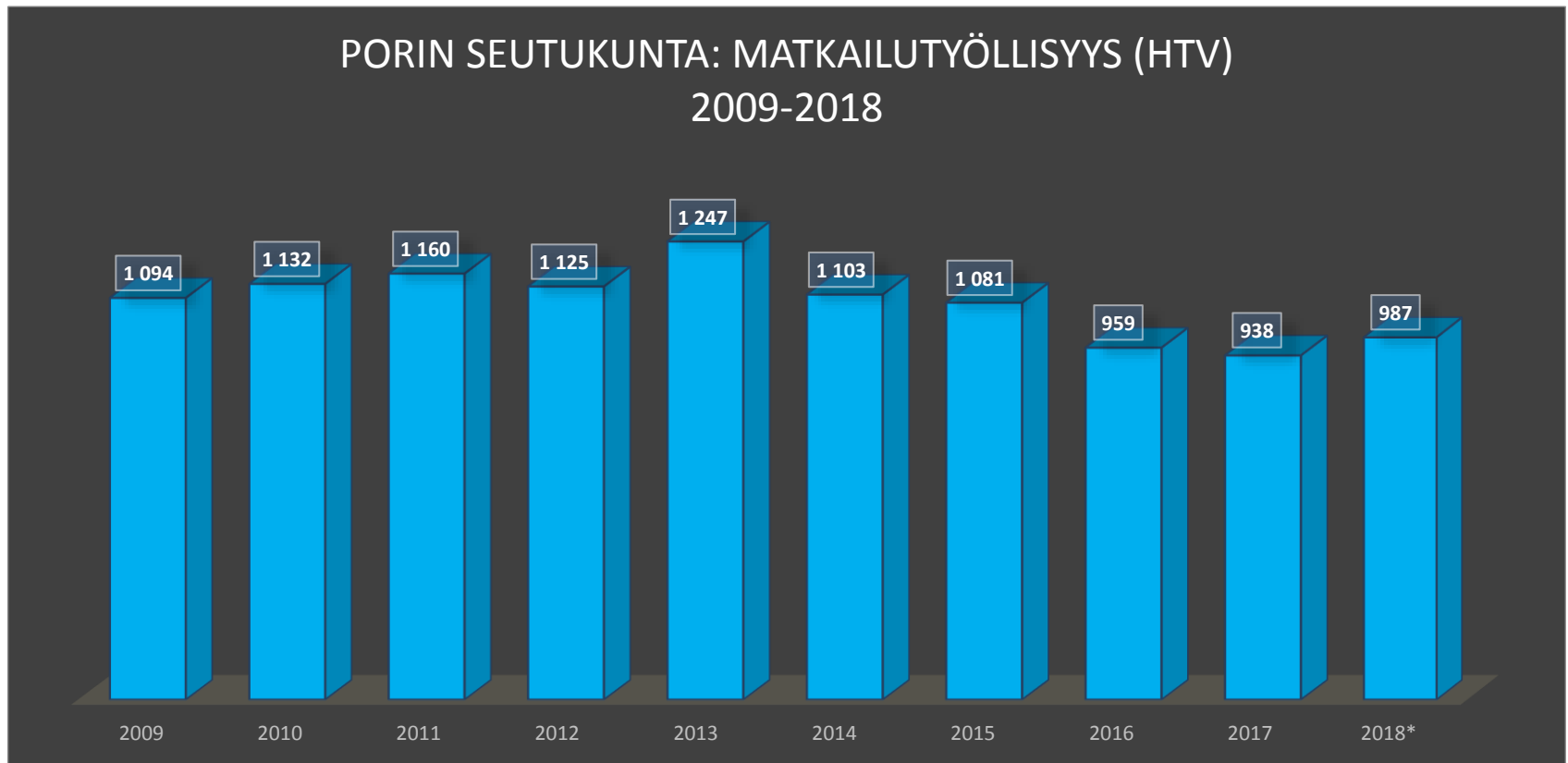
Tulokset: Porin seutukunta

VÄLITÖN MATKAILUTULO JA -TYÖLLISYYS PORIN SEUTUKUNNASSA 2009-2018

Muuttuja	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Liikevaihto (milj. €)	146,5	149,8	151	152,8	161,8	158,4	160,5	138,5	144,3	152,5
Liikevaihdon vuosimuutos (milj. €)		3,3	1,2	1,8	9	-3,4	2,1	-22,0	5,9	8,2
Liikevaihdon muutos (%)		2,0 %	0,8 %	1,2 %	5,9 %	-2,1 %	1,3 %	-13,7 %	4,2 %	5,7 %
Henkilöstö (htv)	1 094	1 132	1 160	1 125	1 247	1 103	1 081	959	938	987
Henkilöstön muutos (htv)		47	28	-35	122	-144	-22	-122	-21	49
Henkilöstön muutos (%)		2,6 %	2,5 %	-3,0 %	10,8 %	-11,5 %	-2,0 %	-11,3 %	-2,2 %	5,2 %

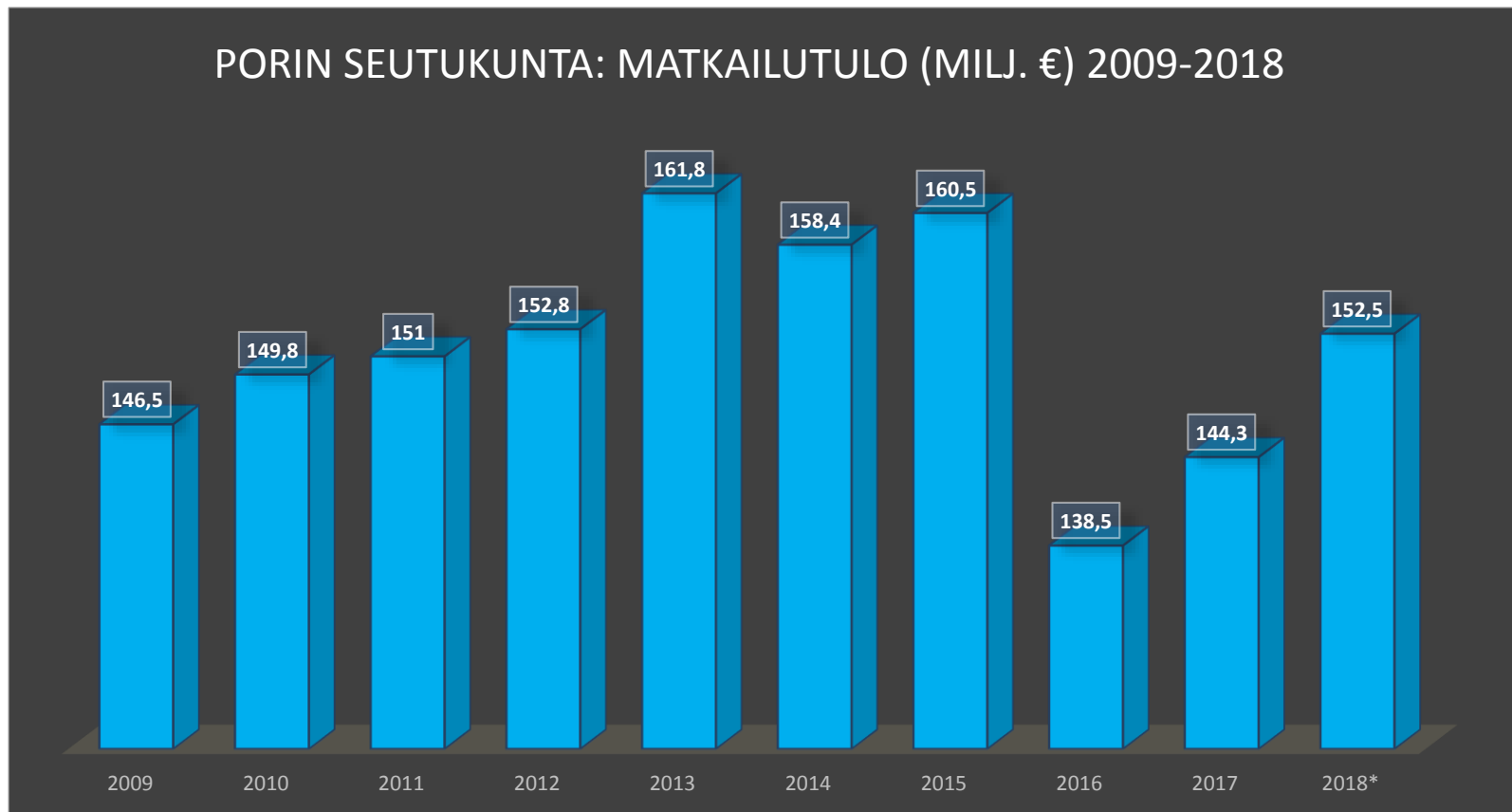
* Ennakkoarvio

Porin seutukunta: matkailun työllisyys

© Karppinen & Vähäsantanen

Porin seutukunta: matkailun tulovaikutus

© Karppinen & Vähäsantanen

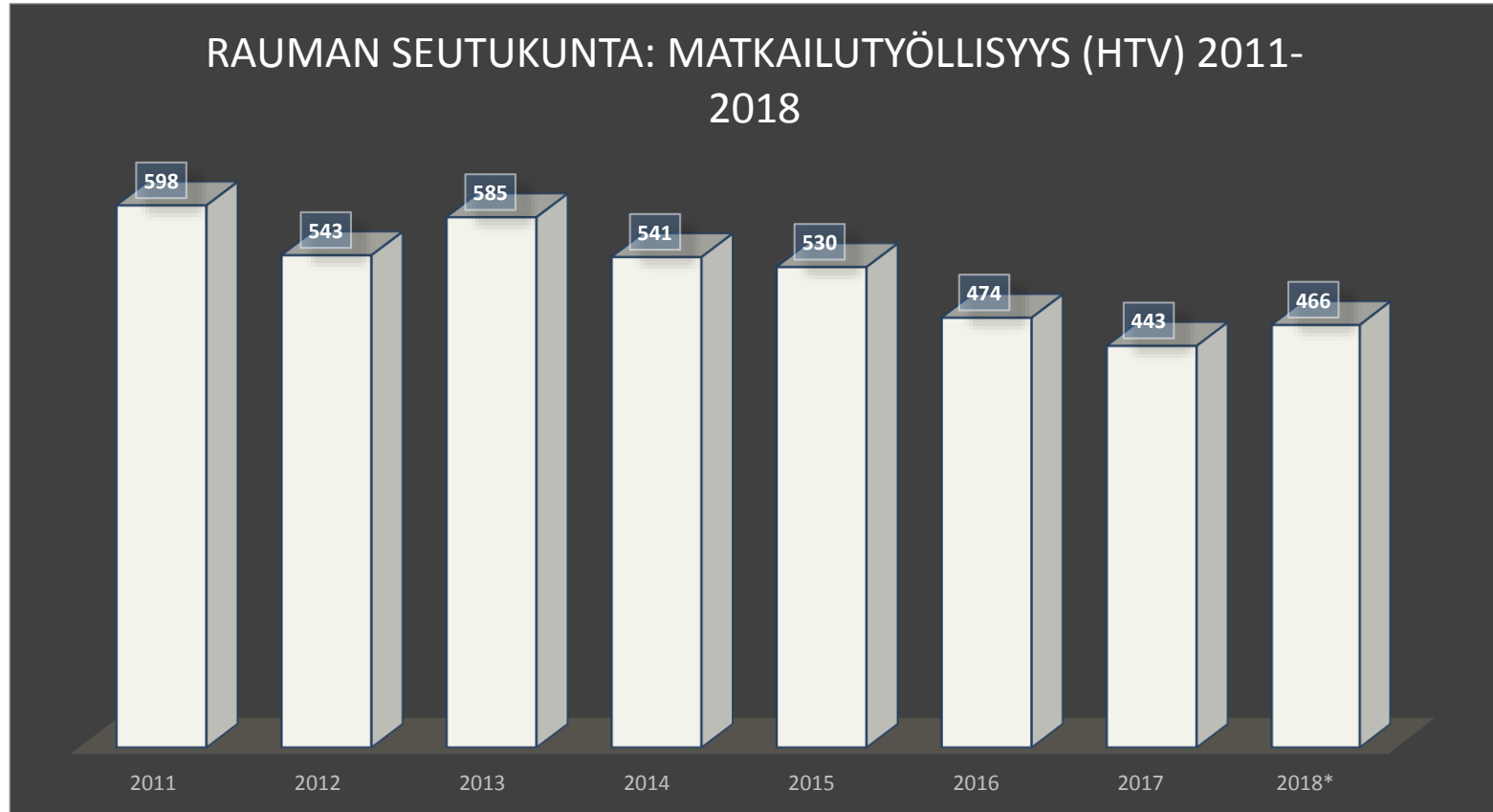
Tulokset: Rauman seutukunta

VÄLITÖN MATKAILUTULO JA -TYÖLLISYYS RAUMAN SEUTUKUNNASSA 2011-2018*

Muuttuja	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Liikevaihto (milj. €)	68,5	63,6	73,2	69,4	70,3	61,7	61,0	64,4
Liikevaihdon vuosimuutos (milj. €)		-4,9	9,6	-3,8	0,9	-8,6	-0,8	3,5
Liikevaihdon muutos (%)		-7,2 %	15,1 %	-5,2 %	1,3 %	-12,2 %	-1,2 %	5,7 %
Henkilöstö (htv)	598	543	585	541	530	474	443	466
Henkilöstön muutos (htv)		-55	42	-44	-11	-56	-31	23
Henkilöstön muutos (%)		-9,2 %	7,7 %	-7,5 %	-2,0 %	-10,6 %	-6,5 %	5,2 %

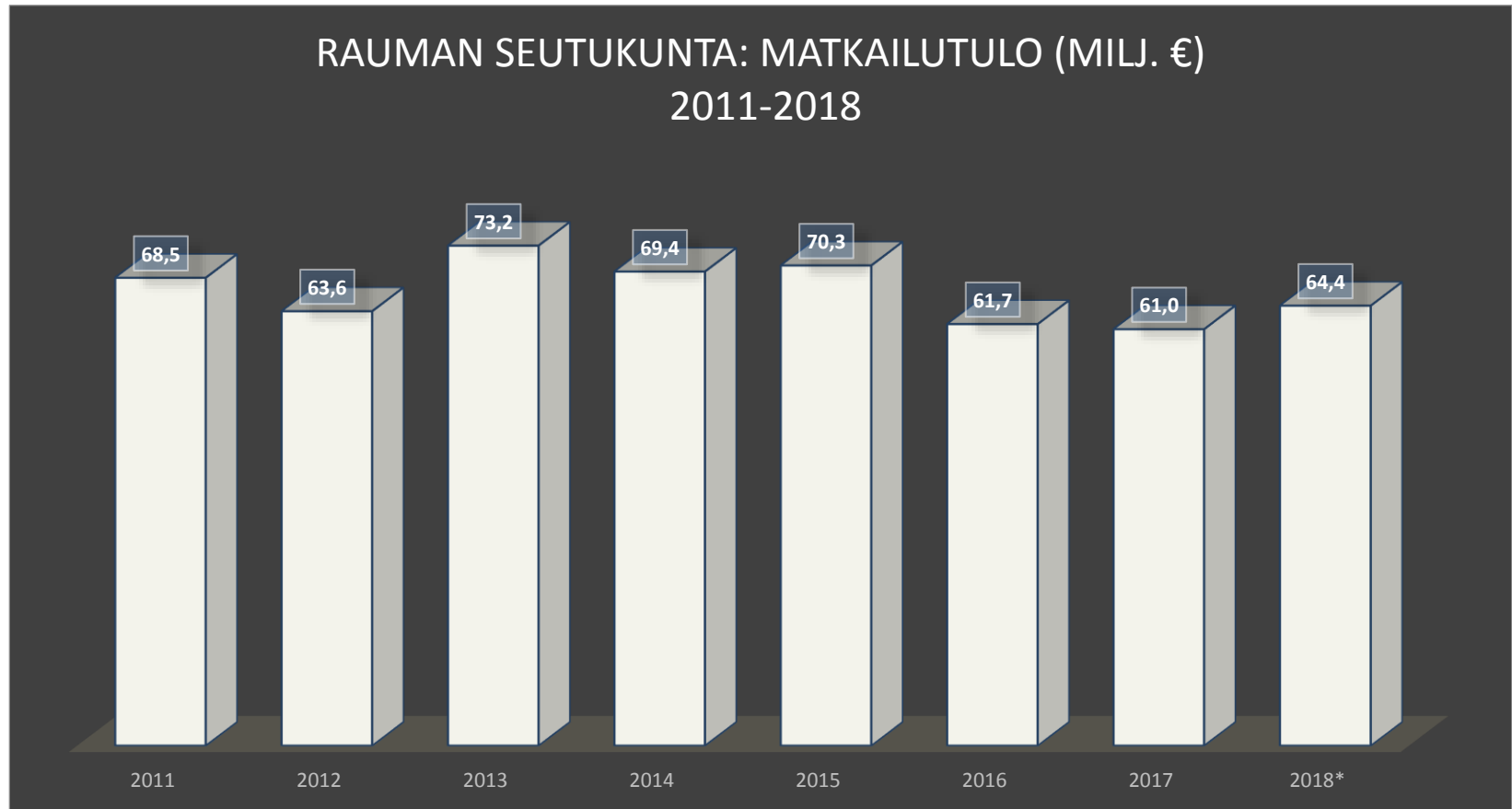
* ennakkotieto

Rauman seutukunta: matkailutyöllisyys

© Karppinen & Vähäsantanen

Rauman seutukunta: matkailutulo

© Karppinen & Vähäsantanen

Tulokset: Rauman seutukunnan kunnat, matkailutyöllisyys

VÄLITÖN MATKAILUTYÖLLISYYS RAUMAN SEUTUKUNNAN KUNNISSA

Muuttuja		2016	2017	2018*
Eura	Henkilöstö (htv)	59	56	59
	Henkilöstön vuosimuutos (htv)		-3	3
	Henkilöstön vuosimuutos (%)		-4,9 %	5,2 %
Eurajoki	Henkilöstö (htv)	44	42	44
	Henkilöstön vuosimuutos (htv)		-2	2
	Henkilöstön vuosimuutos (%)		-4,2 %	5,2 %
Rauma	Henkilöstö (htv)	345	320	337
	Henkilöstön vuosimuutos (htv)		-24	17
	Henkilöstön vuosimuutos (%)		-7,1 %	5,2 %
Säkylä	Henkilöstö (htv)	26	25	26
	Henkilöstön vuosimuutos (htv)		-1	1
	Henkilöstön vuosimuutos (%)		-3,7 %	5,2 %

© Karppinen & Vähäsantanen

Tulokset: Rauman seutukunnan kunnat, matkailutulo

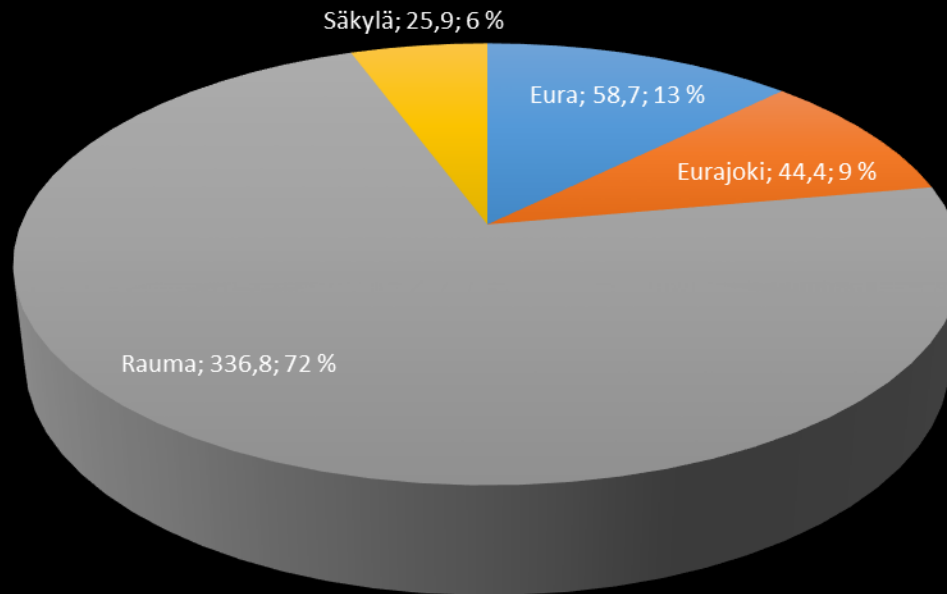
VÄLITÖN MATKAILUTULO RAUMAN SEUTUKUNNAN KUNNISSA

Muuttuja		2016	2017	2018*
Eura	Liikevaihto (milj. €)	8,7	7,5	7,9
	Liikevaihdon vuosimuutos (milj. €)		-1	0
	Liikevaihdon vuosimuutos (%)		-13,2 %	5,7 %
Eurajoki	Liikevaihto (milj. €)	6,5	6,7	7,1
	Liikevaihdon vuosimuutos (milj. €)		0,2	0,4
	Liikevaihdon vuosimuutos (%)		3,4 %	5,7 %
Rauma	Liikevaihto (milj. €)	43,7	43,6	46,1
	Liikevaihdon vuosimuutos (milj. €)		0,0	2,5
	Liikevaihdon vuosimuutos (%)		-0,1 %	5,7 %
Säkylä	Liikevaihto (milj. €)	2,9	3,1	3,3
	Liikevaihdon vuosimuutos (milj. €)		0,2	0,2
	Liikevaihdon vuosimuutos (%)		7,4 %	5,7 %

© Karppinen & Vähäsantanen

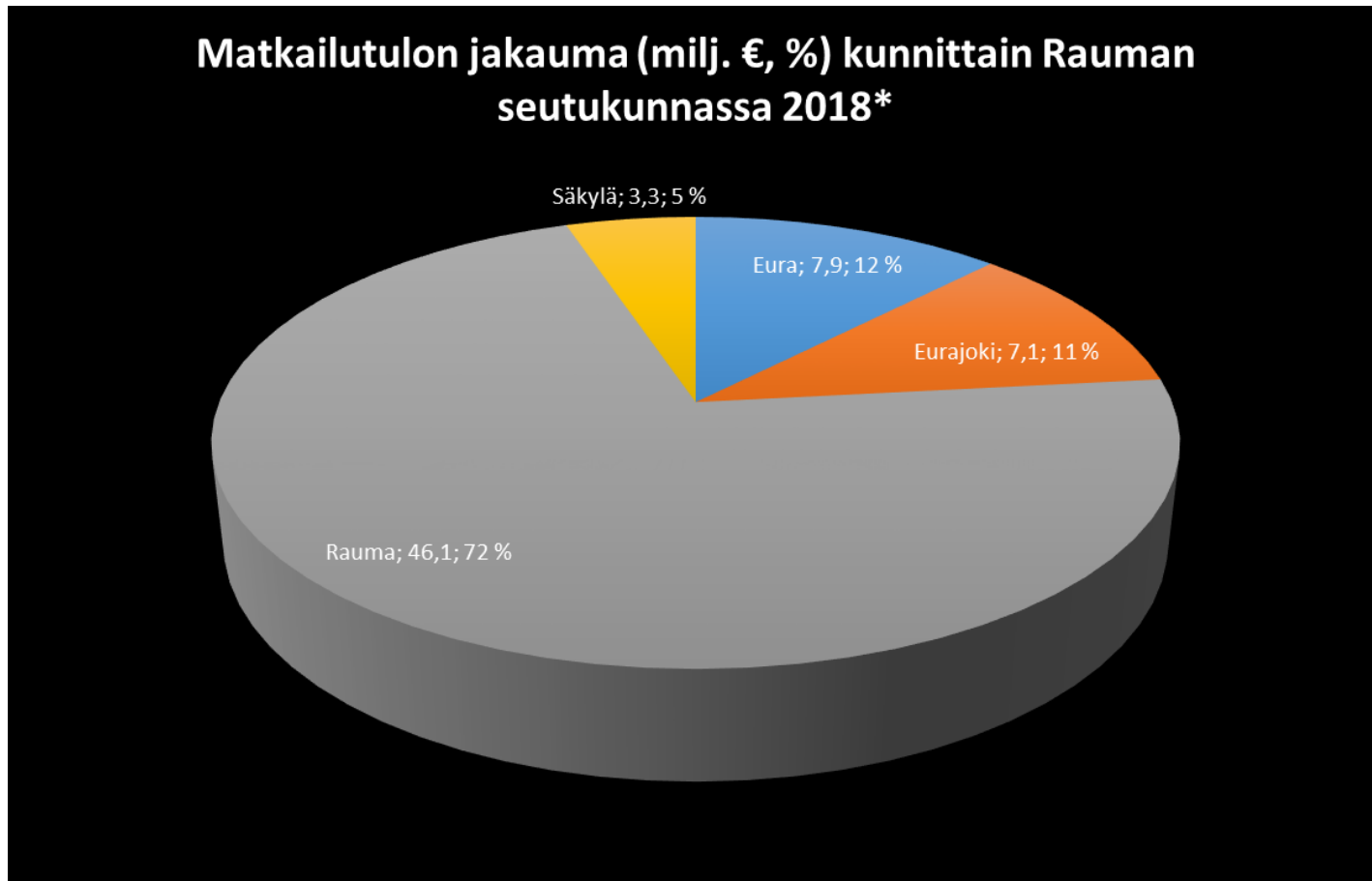
Tulokset: Rauman seutukunnan kunnat, matkailutyöllisyyden jakauma kunnittain

**Matkailun aikaansaama henkilöstöjakauma kunnittain
Rauman seutukunnassa (htv, %) 2018***

© Karppinen & Vähäsantanen

Tulokset: Rauman seutukunnan kunnat, matkailutulon jakauma kunnittain

© Karppinen & Vähäsantanen

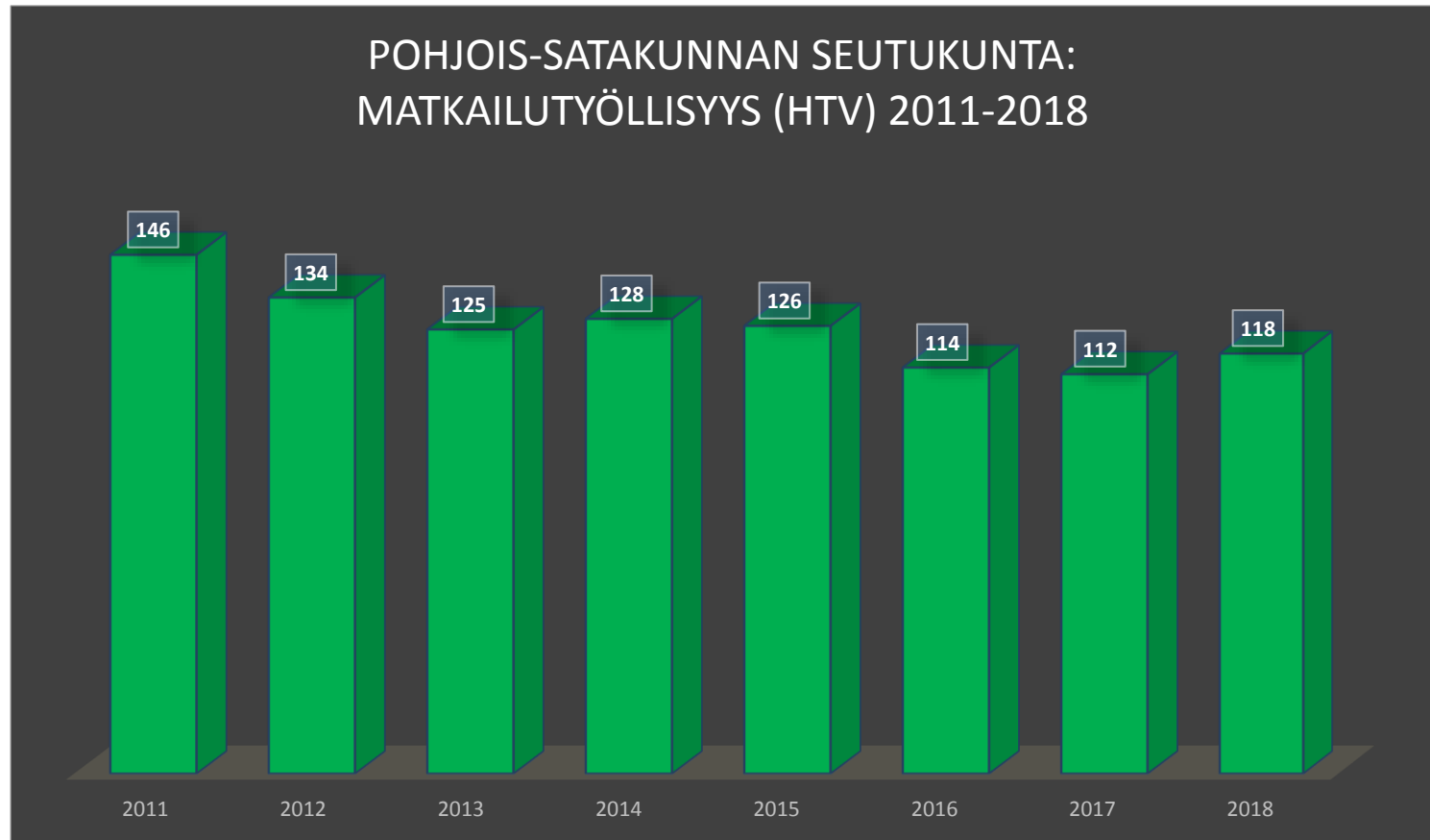
Tulokset: Pohjois-Satakunnan seutukunta

VÄLITÖN MATKAILUTULO JA -TYÖLLISYYS POHJOIS-SATAKUNNAN SEUTUKUNNASSA 2011-2018*

Muuttuja	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Liikevaihto (milj. €)	15,7	16,3	15	16	16,2	15,6	14,9	15,8
Liikevaihdon vuosimuutos (milj. €)		0,6	-1,3	1	0,2	-0,6	-0,7	0,8
Liikevaihdon muutos (%)		3,8 %	-8,0 %	6,7 %	1,3 %	-3,6 %	-4,4 %	5,7 %
Henkilöstö (htv)	146	134	125	128	126	114	112	118
Henkilöstön muutos (htv)		-12	-9	3	-2	-12	-2	6
Henkilöstön muutos (%)		-8,2 %	-6,7 %	2,4 %	-1,6 %	-9,3 %	-1,6 %	5,2 %

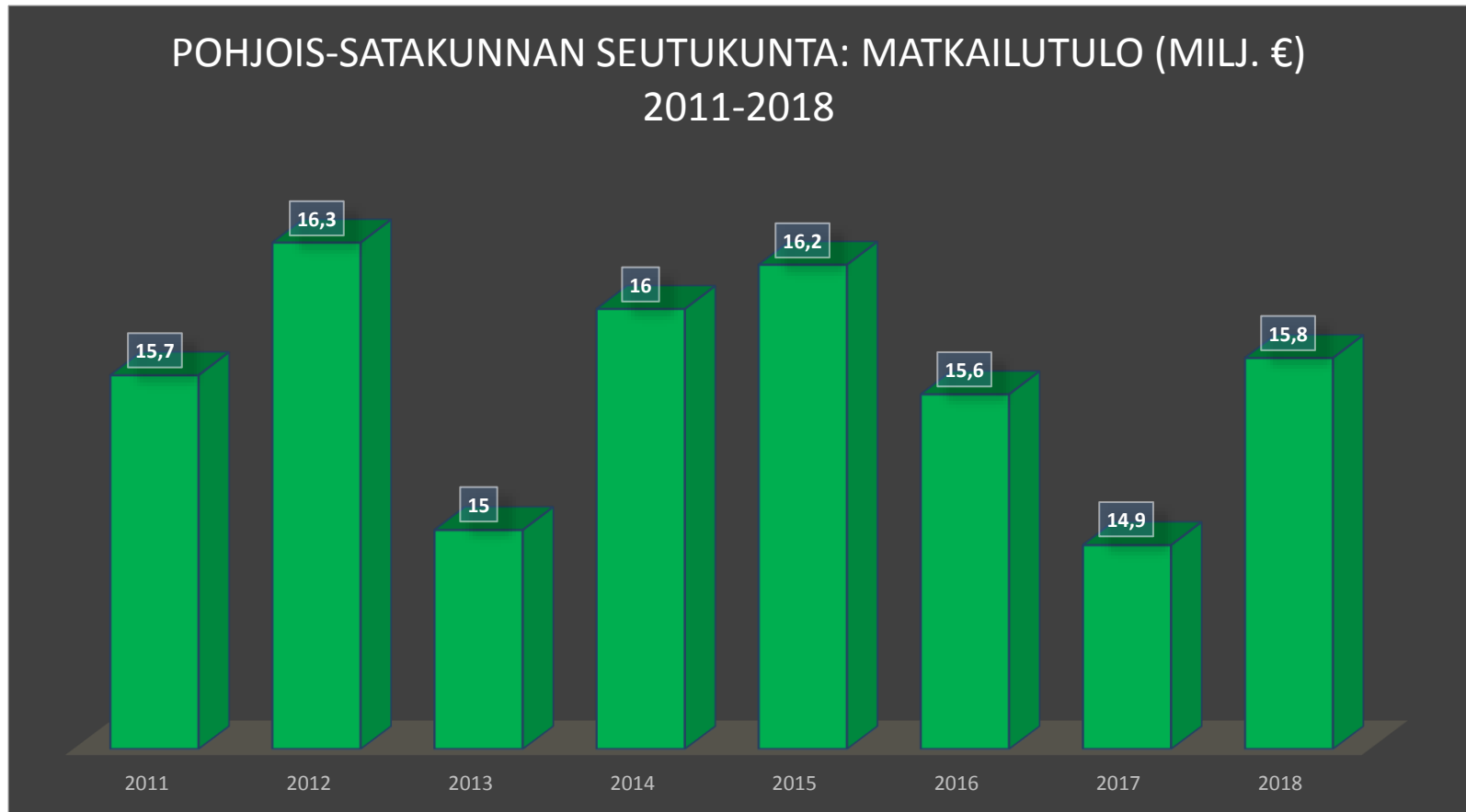
* ennakkotieto

Pohjois-Satakunnan seutukunta: matkailutyöllisyys

© Karppinen & Vähäsantanen

Pohjois-Satakunnan seutukunta: matkailutulo

© Karppinen & Vähäsantanen

Johtopäätöksiä

- TULOSEN VERTAAMINEN
 - Eri vuosien tuloksia tässä tutkimuksessa tarkastelluilla alueilla voidaan verrata toisiinsa
 - matkailutulon ja -työllisyyden kehittyminen järkevä seurantakohde jatkossakin
 - Tulosten vertailua muihin alueisiin ei voida tehdä luotettavasti muutoin kuin Varsinais-Suomen, sen seutukuntien ja kuntien osalta, koska muiden vertailualueiden/-tutkimusten arviointimenetelmät ja -ajankohdat eivät ole keskenään yhteneväisiä.
 - Mikäli jatkossa ALMAnum-matkailumallilla voidaan arvioida myös muita maakuntia (kuin Satakuntaa ja Varsinais-Suomea), niin alueellinen vertailtavuus matkailun aikaansaamasta tulosta, työllisyydestä ja merkityksestä paranee.
 - Yksittäinen alue voi tietysti ALMAnum-matkailumallin avulla parantaa alueensa matkailun taloudellisten vaikutusten vertailua ajassa.

© Karppinen & Vähäsantanen

Johtopäätöksiä

- JOTKIN MATKAILUASIAAT VAATISIVAT TÄSMÄLLISEMPÄÄ TUTKIMISTA?
 - Tapahtumien aluetaloudelliset tulo- ja työllisyysvaikutukset ja muut vaikutukset (mm. imago vaikutus, kulttuuripääoman kertyminen, elämystalous, tapahtumaosaaminen)
 - Vapaa-ajan asuntojen vaikutus matkailutuloon ja -työllisyyteen kunnittain
 - Täsmällisemmät kuntakohtaiset ja seutukuntakohtaiset matkailun erityispiirteet, yksittäiset matkailutoimijat
 - Matkailun potentiaali aluetalouden vihreämmän ja osallistavamman (s.o. työllistävemmän ja hyvinvointia laajemmalti jakavan) kasvun näkökulmasta, kansainvälisen, kansallisen ja alueellisen keskinäisriippuvuuden ja alueen/asukkaiden tunnettuuden lisääntymisen näkökulmasta sekä alueellisen jakamistalouden näkökulmasta.
 - Matkailun kohdealueiden diversifioitumisen näkökulma (edellytykset ja vaikutukset): mm. maaseutu- ja luontomatkailu, ruokaturismi, kulttuuri- ja tapahtumamatkailu, ihmiskäyttöiset liikuntamahdollisuudet (mm. pyöräily, luistelu, hiihto, sukellus...)
 - Uusien kulutustrendien, talouden robotisaation ja digitalisaation, turvallisuuskysymysten ja ilmaston muutoksen vaikutus tulevaan matkailuun

© Karppinen & Vähäsantanen

Johtopäätöksiä

- ALMA^{num} MALLIN HYVÄT PUOLET
 - Yksinkertainen ja helppo päivittää
 - vuosittaiset perusaineistokustannukset kohtuulliset, mutta
 - tässä lasketut ennakkoarviot riippuvat suhdanneaineistosta
 - Tilastoihin perustuva tuloperusteinen malli
 - voitaisiin täydentää menoperusteisella kyselytutkimuksella (kyselyt matkailijoilta ja/tai potentiaalisilta matkailijoilta) ja/tai
 - tuloperusteisella kyselytutkimuksella (kyselyt matkailuyrittäjille ja matkailuun liittyville toimialoille).

Elämyksellisiä hetkiä Satakunnassa!

Tutkimukselliset lisätiedot:
Ari Karppinen ja Saku Vähäsantanen
www.satamittari.fi

Saku piste vahasantanen at utu piste fi
Ari piste karppinen at utu piste fi

© Karppinen & Vähäsantanen